

ÜREME SAĞLIĞI - CİNSEL SAĞLIK

Üreme Sağlığı:

İnsanların;

Doyurucu ve güvenli cinsel yaşamları,
Üreme yetenekleri ve bu yeteneği kullanıp
kullanamayacakları ve ne zaman ve ne
sıklıkta kullanacakları konusunda karar
verme özgürlükleri olması demektir.
(UNKK 1994:Eylem Planı, 7. 2)

DSÖ' ne göre üreme sağlığı;

- Sağlığın tanımında olduğu gibi, üreme sistemi, işlevleri ve süreci ile ilgili sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil, tüm bunlara ilişkin fiziksel, mental ve sosyal yönden tam bir iyilik halinin olmasıdır.

Başka bir ifade ile üreme sağlığı ;

- Çocuğun yaşatılması ve
- Adölesan dönemden itibaren kadın ve erkeğin cinselliğe ve üremeye ilişkin sağlığına bütünsel ve geniş kapsamlı bir yaklaşım getiren bir kavramdır.

Cinsel Sağlık;

- Öncelikle bireyin bir kavram olarak cinselliği anlaması ve cinselliğe yönelik kendi tutumları hakkında bir farkındalık geliştirmesidir.

DSÖ' ne göre cinsel sağlık

- Cinsel yaşamın bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal ağıdan bir bütün olarak ele alınması yoluyla kişilik, iletişim ve sevginin olumlu yönde zenginleşmesi ve güçlenmesidir.

Cinsel Sağlığın 3 Öęesi;

- Üreme ve cinsel fonksiyonları etkileyen organik hastalık ve sakatlıkların olmaması,
- Cinsel tepkileri bastıran ve insan ilişkilerini olumsuz etkileyen korku, utanç, suçluluk ve yanlış inançların olmaması,
- Sosyal ve kişisel etikle uyumlu olarak üreme ve cinsel davranışlardan hoşnut olma ve kontrol edebilme kapasitesine sahip olmaktır.

Cinsellik:

Cinsellik; İnsanoğlunun, cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsel kimlik, cinsel yönelim, erotizm, sevgi ve üremeyi kapsayan temel bir boyutudur.

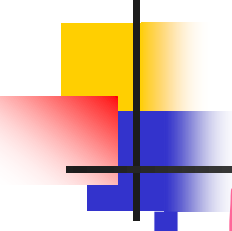
Cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyoekonomik, kültürel, etik ve dini faktörlerin karşılıklı etkileşiminin bir sonucu olarak yaşanmaktadır.

Dolayısıyla cinsellik, bireyin yalnızca üreme organlarını değil, insan olarak sahip olduğu tüm özelliklerini yansıtmaktadır. Bu nedenle cinsellik, tüm bireylerin doğumundan ölümüne kadar yaşamlarını bütünüleyen önemli bir parça olarak ele alınmaktadır.

Cinsellikle İlgili Evrensel Değerler

- Cinsellik yaşamın doğal ve sağlıklı bir parçasıdır,
- Cinsellik tüm insanlara özgüdür,
- Çocuklar cinsiyeti gözetilmeden sevimli ve özenle bakılmalıdır,
- Cinselliğin bedensel, etik, psikolojik ve toplumsal boyutları vardır,
- Her insan öznedir ve değerlidir,
- Bireyler çeşitli yollarla cinselliklerini ifade edeler,
- Bütün cinsel kararların etkileri ve sonuçları vardır,

-
-
- Bütün bireylerin sorumlu cinsel seçimler yapma hakkı ve sorumluluğu vardır,
 - Cinsel yaşam zorlama ve istismardan uzak olmalıdır,
 - Ebeveynler çocuklarının cinsel konulardaki ilk eğitimcileridir,
 - Toplumda cinsellikle ilgili var olan farklı değer ve inançlara saygı duyulmalıdır,
 - Cinsel aktivitenin ertelenmesi, istenmeyen gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesinde önemli bir yöntemdir,
 - Cinsel yaşamı olan genç insanların sağlık bakım hizmetleri hakkında bilgiye ihtiyaçları vardır.

Üreme Hakları Ve Cinsel Haklar

- Yaşama hakkı,
- Özgürlük hakkı
- Eşitlik hakkı,
- Mahremiyet hakkı,
- Düşünce özgürlüğü hakkı,
- Bilgilenme ve eğitim hakkı,
- Evlenme ve aile kurma konularında seçim yapma hakkı,
- Çocuk sahibi olup olmamaya karar verme hakkı,
- Sağlık hizmeti alma ve sağlığın korunması hakkı,
- Bilimsel gelişmelerden yararlanma hakkı,
- Toplanma özgürlüğü ve siyasete katılma hakkı,
- İşkence ve kötü muamele görmeme hakkı.

Sağlık Hizmeti Alan Bireyin;

- Bilgilenme,
- Ulaşabilme,
- Seçme,
- Güven Duyma,
- Mahremiyet,
- Gizlilik,
- Onurun Korunması,
- Rahatlık,
- Hizmette Süreklilik,
- Görüş Bildirme,
- Bilimsel Gelişmelerden Yararlanma Hakkı Vardır

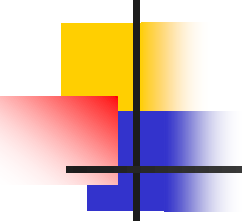
Özetle Üreme Hakları Aşağıdaki Maddeleri İçerir;

- Güvenli ve ödeme gücünü aşmayacak tüm yöntemlere ulaşma,
- Düşüğün güvenli, ulaşılabilir ve yasal olması,
- Gebeliği güvenli ve sağlıklı sürdürme,
- Ayrımcılık, baskı ve şiddet olmaksızın kapsamlı üreme sağlığı hizmetlerinden yararlanma
- Sosyal ve ekonomik güçlükleri olan kadınlar dahil üs hizmetlerine eşit ulaşma,
- Kadın ve kız çocuklarına zarar veren uygulamalardan (örn. kadın sünneti) korunma,
- Hasta-hekim ilişkisinde mahremiyet
(UNKK 1994: Eylem Planı, 7. 3)

Üreme Sağlığının Amaçları;

- Üreme sağlığı ve aile planlaması ile ilgili ihtiyaçları karşılamada yardımcı olmak,
- İstenmeyen gebelikleri önlemek, yüksek riskli gebelik, hastalık ve ölümleri azaltmak,
- Erkeklerin katılımını artırmak,
- Emzirmeyi teşvik etmek,
- Kızları ve kadınları dikkate alarak, cinsel yolla bulaşan hastalıkları, komplikasyonları önlemek, tedavi etmek,

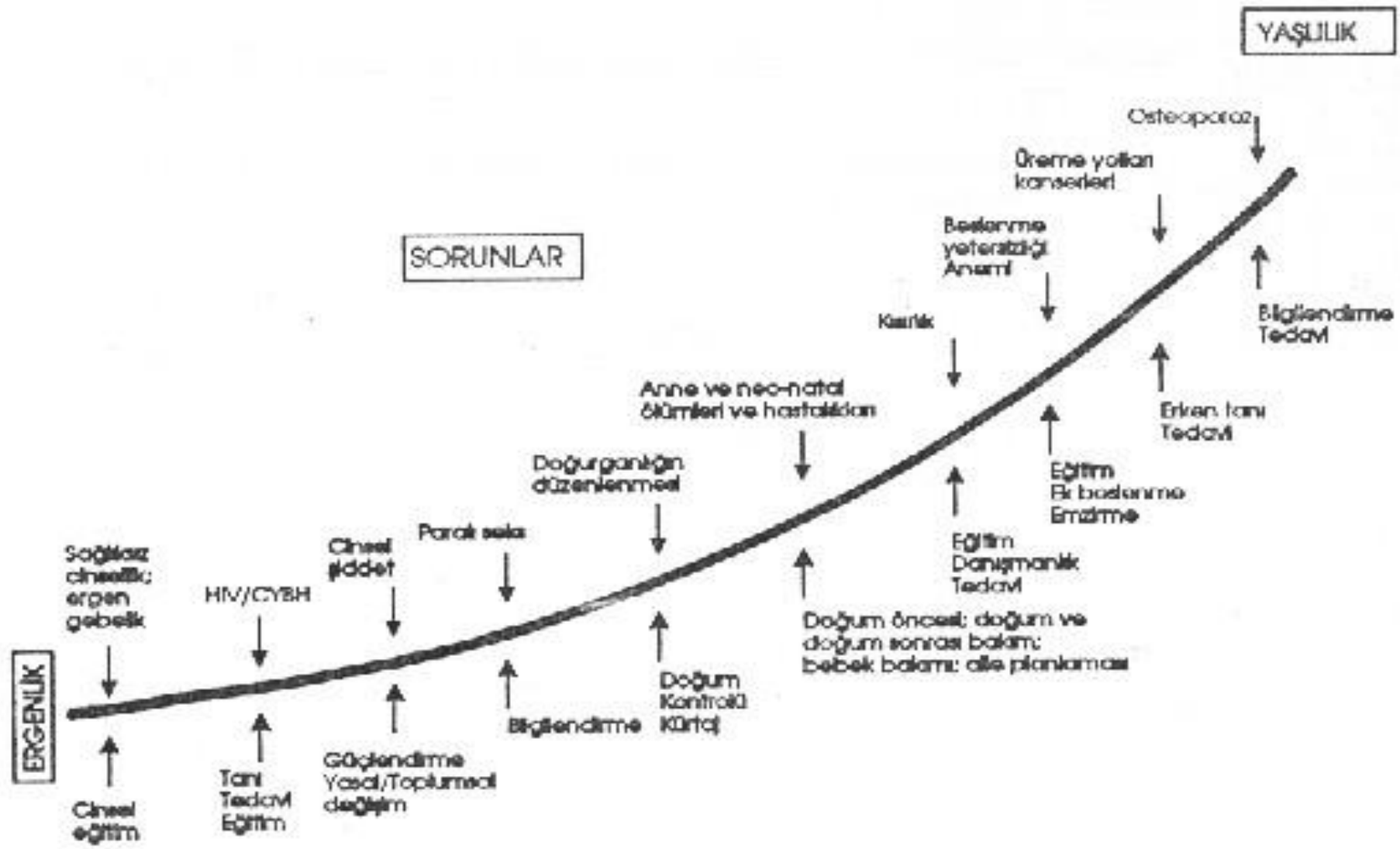
-
-
- Cinsiyetler arası eşitliğe dayanan cinselliğin yeterince gelişmesini sağlamak,
 - Kadın ve erkeklerin cinsel sağlık, üreme hak ve sorumluluklarını kullanmak için geçerli duydukları bilgi eğitim ve hizmetlere ulaşmalarını sağlamak,
 - Gençlere bilinçli ve sağlıklı üreme ve cinsel davranışı özendirme, hizmet ve danışmanlık sağlamak,
 - Erken yaştaki gebelikleri azaltmaktır.

Üreme Sağlığı Hizmetleri;

- Üreme sağlığı sorunlarını önleyerek ve çözerek Üreme sağlığı' na katkıda bulunacak yöntemler, teknikler ve hizmetler bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Üreme Sağlığı Hizmetleri Ve Sorunları Şeması

Üreme Sağlığı Hizmetlerinin Kapsamı;

- Sorumlu üreme ve cinsel davranış, sorumlu ebeveynlik için bilgilendirme-eğitim-iletişim,
- Aile planlaması hizmetlerinin yaygınlaştırılması, aile planlamasında bilgilendirme- eğitim- iletişim ve danışmanlık,
- Etkin ana sağlığı hizmetleri ve güvenli annelik;doğum öncesi bakım, sağlıklı doğum, doğum sonrası bakım, emzirme,
- Genital yol enfeksiyonlarının etkin kontrolü,
- Cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi ve AIDS ile mücadele,